

*Романов Ігор Ігорович,
викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ*

«НАОЧНІСТЬ» У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КУРСАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Проблема наочності у навчанні іноземних мов була актуальною в усі часи. Зараз, коли Україна вже інтегрується в європейський простір це питання набуло ще більшої важливості та значущості. Незважаючи на високий рівень теоретичних розробок з даної проблеми, на практиці засоби зорової наочності або недостатньо використовуються і зводяться лише до використання малюнків, або інколи використовуються помилково. Принцип наочності відіграє особливу роль у навчанні іноземної мови. При освоєнні іноземної мови виникає завдання – створити систему відображення об'єктивного світу в формах другої мови.

“Наочність” як принцип навчання було визначено Амосом Коменським у його праці “Велика Дидактика”: “Так як нічого не буває у свідомості, чого раніше не було у відчуттях, то матеріал для всіх роздумів розум отримує лише через відчуття, і акт мислення відбувається не інакше, як через внутрішнє відчуття...” [1] З цього випливає, що “наочність” апелює до відчуттів, і як наслідок, створює ланцюг між предметом у об'єктивній реальності та у суб'єктивній; між предметом та лінгвістичною одиницею, що його позначає. Проте, не можна ототожнювати засоби зорової наочності лише з тим, що ми бачимо, тобто лише зі зв'язком предмет-слово. Як зазначає, В. Л. Прокоф'єва можна виділити два види наочності: перцептивну (зовнішню) та змістовну (внутрішню). Як вважає В. Л. Прокоф'єва другий вид наочності є надзвичайно важливим, адже він пов'язаний із мисленневою діяльністю, а у навчанні іноземної мови “важливіше навчити учня мислити, аніж передати ті чи інші знання” [3]. Відповідно до визначення у словнику Меріам Вебстер засоби зорової наочності трактуються як: “навчальні пристрої (такі як схема, карта, спосіб дії), які в основному звертаються до зорових відчуттів; особливо навчальні картинки та фільми” [4].

Відповідно до наявності вербальних компонентів у зорових опорах можна виділити два види наочності: вербальну та невербальну. Найпоширенішими вербальними зоровими опорами є підстанова

таблиці та логіко-структурні схеми. У свою чергу невербальні зорові опори включають все різноманіття зображень об'єктивної реальності: слайди, відео, жести та міміка тощо.

Фредерік Ліонель Біллоуз, англійський науковець у сфері лінгвістики та методики, запропонував класифікацію засобів зорової наочності на три основні групи: “2-вимірні – включають різноманітність зображень, таких як картки, постери, журнали, карти, плани, таблиці, схеми, мультфільми, комікси, фільми, відео, комп'ютерні слайди тощо; 3-вимірні – мова тіла викладача та студентів (міміка, жести, вирази обличчя, маріонетки, міні вистава) та інші засоби зорової наочності – майже все, що представляє інформацію наочно і використовується у навчальному процесі. Такі предмети об'єктивної реальності як календар, годинник, дзеркало, іграшки, картини, альбоми, скульптури тощо” [4].

Відповідно до праці Ельжбети Аліши Домін “Використання зорових опор у навчанні англійської” є техніки використання засобів зорової наочності для навчання продуктивних видів мовленнєвої діяльності: говоріння та письма, серед яких можна виділити: Називання/Naming, Описування/Describing, Трактування/Interpretation, Знаходження відмінностей/Spotting the difference, Діалоги/Dialogue, Історії за малюнками/Picture stories, Рольова гра та імітація/ Role play and simulation, Розміщення по порядку/Ordering.

У тій самій праці Ельжбети Аліши Домін “Використання зорових опор у навчанні англійської” можна знайти техніки використання засобів зорової наочності для навчання рецептивних видів мовленнєвої діяльності: аудіювання та читання, серед яких можна виділити такі як: Демонстрація розуміння/Demonstrating understanding, Діалоги/Dialogues, Диктант/Dictation, Розміщення по порядку/Ordering, Прогнозування/Predicting, Аудіювання з допомогою мови тіла/Listening to body language.

Отже, приходимо до висновку, що засобів зорової наочності існує багато й їх використання допомагає у навчанні мовленнєвої і мовної компетенції. Завдяки їхньому використанню підвищується рівень мотивації навчання і засвоєння матеріалу. Проте як і будь-який принцип навчання, принцип “наочності” вимагає урахування різних факторів при виборі засобів зорової наочності.

Список використаних джерел

1. Коменский Я. А. Великая Дидактика: Том 1. – Изд.: Государственное учебно-педагогическое издательство Наркомпроса РСФСР. – 1939. – С. 144-145
2. Куриш С. Застосування інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов// Іноземні мови. – 2012. – №1. – С. 48-49.
3. Прокофьева В. Л. Наглядность как средство создания коммуникативной мотивации при обучении устному иноязычному общению//ИЯШ. – 1990. - №5. – С. 41-45.
4. Elzbieta Alicja Domin. On application of visuals in teaching English. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www publikacje.edu.pl/pdf/8385.pdf>
5. Youming Wang. Using Films in the Multimedia English Class// Journal of Canadian center of science and education. – 2009. – Vol.2, – №1, <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/elt/article/download/358/325>